

MADDENİN YAPISI V. BÖLÜM: EVSEL ATIKLAR-GERİ DÖNÜŞÜM

Kullandığımız ürünlerden geriye kalan artık kullanılmayacak hale gelen ve ya bir işe yaramayan eskimiş maddelere **ATIK** denir.

Ev içinde ihtiyaç dahilinde kullanılmasıyla birlikte geriye kalan kullanılmayacak hale gelen atıklara ise **evsel atıklar** denir.

Evsel Atıklar

- Sebze-meyve ve yemek atıkları
- Plastik atıklar
- Poşetler
- Ambalaj atıkları
- Cam atıklar
- Elektronik atıklar
- Kullanılmış sıvı yağ atıkları
- Metal atıklar
- Tekstil atıklar
- Kül
- Kağıt atıklar
- Her türlü pil ve batarya atıkları
- Suya karışmış deterjan-sıvı sabun şampuan atıkları
- Atık ve kirli sular

Dünyamızda ki çevre sorunlarının başında atık maddeler gelmektedir. Ülkemizde kişi başına günlük yaklaşık olarak 1 kg civarı atık madde düşmektedir. Gelişen Nüfus ve hızla ilerleyen teknoloji atık maddelerin çok hızlı bir şekilde artmasına neden olmaktadır.

Atık maddeler önceliği tarım olmak üzere çevreye ve sanayi sektörüne etkisi bulunmaktadır.

Atık maddelerin önüne geçmenin azaltmanın iki önemli yolu vardır.

- Doğal kaynakları bilinçli kullanarak daha az atık oluşturmak
- Atık maddeleri uygun yöntemler kullanarak tekrar kullanılabilir hale getirmektir.

EVSEL ATIKLARIN GERİ DÖNÜŞÜMÜ

Atık maddelerin çeşitli yöntemler kullanarak tekrar kullanılabilir hale getirilmesine **GERİ DÖNÜŞÜM** denir.

Geri Dönüştürülebilen Evsel Atıklar

- Cam atıklar
- Karton ve Kağıt atıklar
- Plastik atıklar
- Metal atıklar
- Tekstil atıklar
- Kullanılmış piller
- Elektronik atıklar
- Bitkisel atık yağlar

Geri dönüştürülemeyen evsel atıklar

- Kül
- Sebze-meyve atıkları
- Yiyecek atıkları
- Tuvalet ve banyo sonucu kullanılmış atık sular
- Bulaşık-deterjan ve ev temizliğinde kullanılan suyun sonucunda oluşan atık sular
- Beton sıva kalıntıları
- Saç-tırnak kalıntıları
- Kullanılan tuvalet kâğıtları

Geri dönüşüm Sembolü

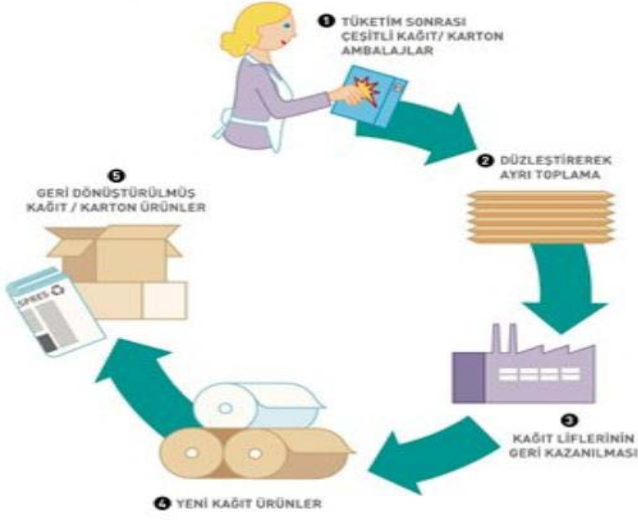
Aşağıda verilen sembol atığın geri dönüştürülebileceğini ifade eder.

Geri dönüşüm aşamaları

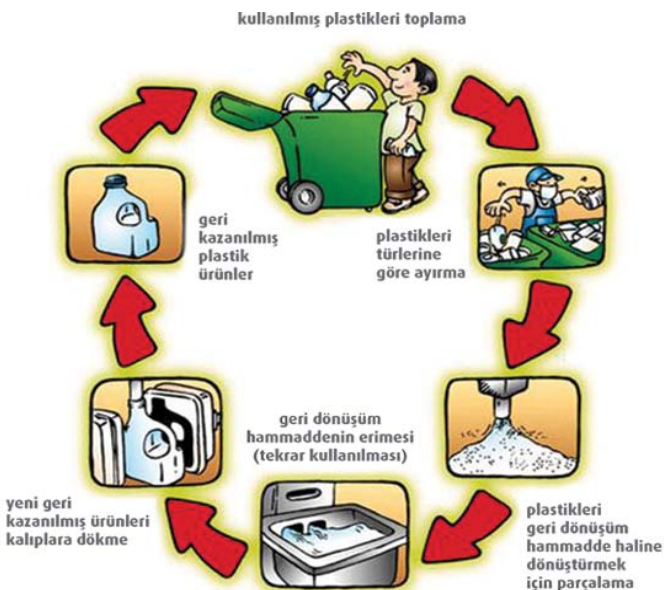
- Değerlendirilebilir atıklar diğer atıklar ile karıştırılmadan temiz ve ayrı biriktirilir.
- Belediyeler tarafından temiz ve ayrı olarak uygun araçlarla toplanır.
- Daha detaylı olarak ayırma tesislerinde malzeme özelliklerine göre sınıflandırılır.
- Bu atıklar tekrar işlenmek ve değerlendirilmek üzere belgeli geri dönüşüm işletmelerine sevk edilir. Bu aşamada gerekli üretim de her malzeme türü için farklı işlemlerden oluşur.

1. Kâğıt atıkların geri dönüşümü

1 ton kullanılmış kâğıdın geri dönüşümüyle kazanılmasıyla birlikte 17 ağacın kesilmesi engellenir ve kâğıdın üretimi için %50 daha az su harcanır.

2. Plastik atıkların geri dönüşümü

3. Cam atıkların Geri dönüşümü

4. Metal atıkların geri dönüşümü

Not: Geri dönüşüm olmazsa bazı maddelerin doğada yok olma süreleri aşağıda verilmiştir. Bu sürelere ve bu maddelerin doğaya verdiği zararlar dikkate alınırsa geri dönüşümün ne kadar önemli olduğu anlaşılır.

ÜRÜNLERİN DOĞADA YOK OLUŞ SÜRELERİ

CAM ŞİŞE 4000 yıl	ÇIKLET 5 yıl	KUTU KOLA 10 yıl	PET ŞİŞE 400 yıl	SİGARA FİLTRESİ 2 yıl	PLASTİK MALZEME 1000 yıl
PLASTİK ÇAKMAK 100 yıl	KAĞIT, GAZETE 3 ay	ALÜMİNYUM 100 yıl	TELEFON KARTI 1000 yıl	POLİÜRETAN 1000 yıl	PLASTİK TABAK 500 yıl

GERİ DÖNÜŞÜMÜN ÖNEMİ

- Doğal kaynaklarımızın korunmasını sağlar
- Çevre kirliliğini azaltır
- Enerjiden tasarruf sağlar
- Atık madde miktarı azalır.
- Ülke ekonomisine katkı sağlar
- Ürünlerin üretim maliyeti azalır.

GERİ DÖNÜŞÜM İÇİN BİZ NE YAPABİLİRİZ.

- Geri dönüşümü destekleyin. Ambalajında geri dönüşüm işareti olan ürünleri yeğleyin.
- Cam ambalajın binlerce yıldır geri döndüğünü ve içindeki ürünün camla hiçbir etkileşimde bulunmadığını bilerek alın.
- Plastik poşet ve yiyecek kapları gibi plastik ürünleri yeniden kullanın.
- Plastik tıraş bıçağı, çakmak, tükenmez kalem, folyo pişirme kapları gibi tek ya da çok az kullanımlık ürünleri kullanmayı en aza indirin.
- Az miktardaki alışverişlerinizde plastik poşet kullanmayın.
- Büyük boy ürünleri kullanın. Hacmi fazla ürünler hem daha fazla kullanım hem de daha az ambalaj tüketimi demektir.
- Şişe ve kavanoz gibi cam saklama ürünlerini tekrar kullanın.
- Atmak istediğiniz cam malzemeleri organik çöplerle birlikte atmayın. Biriktirip en yakınınızdaki cam kumbaralarına atın.
- Cam şişe ve kavanozları atarken renklileri ve rensizleri ayırın. Metal kapakları çıkartın.
- Çok fazla ambalaj malzemesi kullanılmış ürünleri almayın.

- oyuncak alırken dayanıklı olmasına dikkat edin. Oyuncaklar bozulduklarında çöpe giderler ve geri dönüşümleri çok zordur.
- Hediye olarak sevdiğinizinize bir çevre örgütünün üyeliğini verin.

Atıklarınızı ayırın, ekonomiye ve doğaya geri kazandırın...

Hazırlayan: Orhan İNCEYOL Fen Bilimleri Öğrt.